גט פשוט פרק עשירי בבא בתרא קסה.

מסורת הש"ס

אבק לשון הרע. כגון דאמרי גורגא כי פליגא בערכין (דף עו:): **רוב גנול.** רוב בני אדם חשודין על הגזל כעין גזל שמורין להתירא במשנה וכמתן לעכו"ם אים מריוח הרמוי לו לחבירו: **וס"ק ליה מנהגא דמדינה.** כתמיה. אם רבן שמעון בן גמליאל בא לומר שדיני פשוט ומקושר המפורשין לתנא קמא אם יש מדינה שנהגו לשנות דינם בענין אחר הכל כמנהג המדינה והלא תנא קמא נמי מודה בהא: **אמר אביי באתרא דנהיגי כו'.** (ב) אחת לפרש אביי באיזה מנהג המדינה מלו לפלוגי תנא קמא ורבן שמעון: **קפידא.** ואם גט אשה פסול לגרש בו: **מר סבר קפידא.** ואע"ג דמנהג המדינה בין בפשוט בין במקושר כיון דאמר ליה בפשוט קפידא הוא ויפסל המקושר ורבן שמעון (ג) סבר הכל כמנהג המדינה כלומר מראה מקום הוא לו שאם טורח לו לכתוב מקושר יכתוב פשוט ומיהו אם יכתוב מקושר טפי ניחא ליה שהרי מנהג המדינה בשניהם: **אם הטעה לשכח.** בקדושין [מח:] האומר המקדש לי בדינר של כסף ונמצא של זהב אכל בשבח יוחסין על מנת שאני לוי והוא כהן לא אמר ר' שמעון מקודשת דהא מגיא היא לאימר מסתגא דרב מכרעי לא בעינא [שם מט.] הטעה לשבח הייני מראה מקום. מתרלה בשל כסף וכ"ש בשל זהב. ובמתקדשת על ידי שלוחה מוקמינן לה התם [מח:]: **פסול.** שהיא חינה רולה להתביים במקום אחר: **ור"ג מכשיר.** דסבר מראה מקום הוא לו לטרוח וללכת בשבילה עד אותו מקום ואם יחפוץ ללכת יותר תבוא עליו ברכה: **אמר אביי לא נצרכא.** למיתני עד אחד בפשוט פסול אלא היכא דקמסייע ליה עד אחד בעל פה ואמת מתני' לאשמועינן דלא סמכינן אשטרא לטרוף מלקוחות דשני עדים הכתובים בשטר הוא דמפקי ליה לקלא ואינו אלא כמלוה על פה וטרפה מבני מרי כדין המלוה את חבירו בעדים בלא שטר וגם הלוה יכול לומר פרעתי ולא יכול המלוה לטענן ללוה היה לך לקרוע שטר שבידי מכיון שלא נעשה כתיקון חכמים לא חשבו הלוה ולא מזכר לשומלו למלוה: **אמימר אכשר בעד אחד בכתב.** וכתב ידו מקויים ממקום אחר בעדים ועד אחד נמי בעל פה מסהיד על אותה מלוה. ונראה בעיני דלגמרי מכשיר אפילו לטרוף מלקוחות כאילו נחתמו שני עדים דעד אחד בשטר ועד אחד בעל פה מפקי ליה לקלא ונראים הדברים כן דסתם מכשיר לגמרי משמע: **אי הכי קשיא מסייפין.** דפרכינן פשיטא: ומשני

אלא אבק לשון הרע אמר רב יהודה אמר רב [א]רוב בגזל ומיעוט בעריות והכל בלשון הרע בלשון הרע סלקא דעתך אלא [ב]אבק לשון הרע: רשב"ג אומר הכל כמנהג המדינה: ותנא קמא לית ליה מנהג מדינה אמר [ג]רב אשי [ד]באתרא דנהיגי (ה) פשוט וא"ל עביד לי פשוט ואזל עבד ליה מקושר קפידא נהיגי מקושר וא"ל עביד לי מקושר ואזל עבד ליה פשוט קפידא כי פליגי באתרא דנהיגי בפשוט ומקושר וא"ל עביד לי פשוט ואזל עבד ליה מקושר [ה]מר סבר קפידא ומר סבר מראה מקום הוא לו [ו]אמר אביי רשב"ג ור"ש ור' אלעזר כולהו [ז]סבירא להו מראה מקום הוא לו רשב"ג הא דאמרן ר"ש דתנן[ח] ר"ש אומר אם הטעה לשבח הרי זו מקודשת ר' אלעזר דתנן [ט]האשה שאמרה התקבל לי גיטי ממקום פלוני וקיבלו לה ממקום אחר פסול ור' אלעזר מכשיר מר סבר קפידא ומר סבר מראה מקום הוא לו: [י][פשוט שכתוב בו עד אחד כו']: בשלמא מקושר שכתוב בו שני עדים פסול איצטריך סלקא דעתך אמינא הואיל ובעלמא בשר הכא נמי בשר קמ"ל דפסול אלא פשוט שכתוב בו עד אחד פשיטא אמר אביי לא נצרכא דאפי' עד אחד בכתב ועד אחד בפה אמימר [יא]אכשר בעד אחד בכתב ועד אחד על פה א"ל רב אשי לאמימר והא דאביי מאי א"ל [יב]לא שמיע לי כלומר לא סבירא לי אלא קשיא מתניתין

באתרא דנהיגי **בפשוט וא"ל זיל עביד לי פשוט ועבר ליה מקושר.** משמע משום דמ"ל עביד לי פשוט אכל אי מ"ל סתמא זיל עביד לי גיטא ועביד ליה מקושר כשר אע"ג דבאתרא דנהיגי בפשוט ובקדושין אמר אע"ג דלא אמר כי אם עביד לי גיטא דהכי איתא בגירסא התם באתרא דנהיגי בפשוט ועבד ליה מקושר:

אמר אביי לא נצרכא אלא בעד אחד כו'. הכא משמע דוקא אחד בכתב ואחד בעל פה הא שנים בכתב כל אחד בפני עצמו מלטרפין ואליבא דרבי יהושע בן קרחה וכמאן דאמר (סנהדרין דף ל:) הלואה אחר הלואה מלטרפין א"נ למאן דאמר לא מלטרפין (יב) שני שטרות אל עד אחד כגון הולאה אחר הולאה שמפרש בכל אחד ואחד מנה דאודי לן בהאי שטרא אודי נמי קמי פליגא מלטרפין דאי לא מלטרפין נמי בכי האי גוונא לינקוט הא וכל שכן אחד בכתב ואחד בעל פה ומיהו יש לדחות דעד אחד בכתב ועד אחד בעל פה לא מיירי בכה"ג דהוה שייך למינקט ביה שניהם בכתב (יג) וכגון שנים מעידים שראו שלוה לו שמעון שהודה דכי האי גוונא הוי שייך למינקט שניהם [בכתב] אין מלטרפין אם אינו מלטרף שם אלא מיירי כגון שאותו שבכתב מעיד על ההלואה שראה אותה ושבעל פה מעיד שראה שמסר (יד) השטר הזה לו שהעד המוסר בו דבכי האי גוונא לא הוה מצי למינקט שניהם בכתב ולהכי (טו)קשה נמי לאמימר שהרי יש במסירת שטר זה שני עדי מסירה שהעד (טז) המוסר הוא כעד מסירה דמוכיח שמסרו לו מלוה שהוא לא היה חותם אלא בצווי של לוה והעד שבעל פה מעיד שמסרו לוה למלוה הלכך כשר אף על פי שלא חתם עליו אלא על אחד שהרי על מסירתו יש שני עדים וקי"ל כר"א אבל שניהם בכתב יחידין פסולין לכ"ע אחין על כל שטר ושטר אלא עד אחד וסברא הוא דלא אשכחן בשום מקום שטר בעד אחד לבד שיועיל והכי משמע נמי מדמשיב עד אחד בכתב ועד אחד בעל פה בזה אחר זה ואי הוי כשניהם מעידין על ראיית המלוה או על שמיעת הודאה אמאי קרי להו זה אחר זה והלא יכולין להיות כאחד כגון שכתב בשטר בפני פלוני אני החתום ובפני פלוני לוה פלוני מפלוני מנה ושבע"פ מעיד בפני פלוני ובפני פלוני החתום לוה פלוני מפלוני ולפי מה שפירש' דעד אחד שבעל פה היינו שמעיד על מסירת שטר שחתום בו העד אחי שפיר הא דבעי לקמן סתמא בעד אחד בכתב ועד אחד בעל פה אי מלטרפי דמשמע סתמא בלא פי' שלא ראו אחד המלוה ושמיעת ההודאה אין השטר מועיל כלל והוי לגמרי כמאן דאמר אפילו בשטרי [ד][דלאו] אקנייתא דעדיו בחיתומיו זכין לו הלכך אע"פ שאין מוכיח (טז) השטר שלא ראה המלוה לא חשבינן ראייתו כאחד שאין חשוב עד בראיה זו מאחר שאין ראייתו ידוע לנו ע"י השטר אלא עיקר עדותו איכא אלא (יז) לבדה שזה השטר מסר לוה למלוה להכי לא חשבינן עדותו כראיית המלוה אפילו אם ראה אותו וכירושלמי גרסינן [זעירא בעי] עד אחד בכתב ועד בעל פה מהו [שיצטרפו ועד אחד בכתב כלום הוא לכך] צריכא כשהיו שנים מלו לקיים כתב ידו של ראשון ולא מלו לקיים כתב ידו של שני: מה

אחר פסול למה לי במתני' למיתני. ועד אחד על פה אפי' הכי פסול למיטרף ביה לקוחות דכסלוה על פה דמי: אמימר מכשיר

(א) רש"ל אביי. (ב) קדושין מט:. (ג) [לעיל עו:]. (ד) [קדושין מח:]. (ה) [עי' תוס' לעיל עו: ד"ה ומר סבר]. (ו) קדושין מח:. (ז) גיטין פה:. (ח) רש"ל. (ט) [עירובין דף קב: וש"נ]. (י) נ"ל כפר וגי' רש"ל נמי קסה. (יא) רש"ל ומיהו י"ל. (יב) רש"ל.

הגהות הב"ח

(א) גמ' דנהיגי בפשוט וכו' נהיגי במקושר וא"ל: (ב) רשב"ם ד"ה אמר אביי וכו' אביי אתא לפרש כאיה: (ג) ד"ה מר סבר וכו' ורבן שמעון בן גמליאל סבר: (ד) תיב"ם ד"ה אמר וכו' אי נמי למ"ד לא מלטרפין מ"מ שני שטרות כ"א של עד אחד: (ה) באא"ד בנה"ג דהוה שייך למינקט כיה שניהם בכתב ובשני שטרות דלא מיירי בגון ששניהם מעידים שראו אלוה: (ו) באא"ד שראה שמסר לו הפטר הוה שהעד: (ז) באא"ד שסבר החתום הוא עד מסירה דמוכיח שמסרו לו לוה למלוה שהוא לא היה חותם: (ח) באא"ד הייני דבשטר שהם מעידין על ראיית המלוה אי שמיעת ההודאה אין השטר מוכיח שראה אלוה כל"ל: (ט) באא"ד שאינו מוכיח מן הטעה שלא ראה המלוה לא חשבינן ראייתו שאין חשוב כל"ל ותיבת כאחד נמחק: (י) באא"ד אינה אלא בלבד שזה הפטר וכו' אפי' אם ראו אותה וכירושלמי גרסינן עד אחד בכתב מהו ועד אחד בכתב כלום הוא לכך צריכא כל"ל וזעירא ועד בעל פה נמחק:

מוסף רש"י

ותנא קמא לית ליה מנהג מדינה. ומאן פליג עליה בהאי, ומאני תלי פלוגתא אמריתא דא, ומיהו בתמרא דנהיגי כו' (קדושין מח:), עביד לי פשוט. שלשות קנה, ואזל עבד ליה מקושר. שליחות כמדה (שם). ומר סבר. רשב"ג מראה מקום הוא לו. דאמר לי לן בפשיטו, וכי עביד מקושר הואיל ומנהג מדינה לף במקושר כשר, ותנאי קמאי שלוני עליה דאמרי קפידא הוא ומיהו לא אמר לעשותו פשוט (שם). האשה שאמרה כו' מראה מקום היא לו. שם מנלפנו, ולמ"ק הי קפידא לא אמרי אמתקלני אלא שם ואין זה שלוחה במקום אחר (שם).

עין משפט נר מצוה

לג א ב מיי' פכ"ג מהל' אישות כ"ה הל' יט: לד ג מיי' פ"ט מהל' גירושין הל' לד סמג עשין 5 טוש"ע אה"ע סי' קמא סעיף מט:
לה ד מיי' פ"ד מהל' עדות הלכה ה טוש"ע ח"מ סי' ל סעיף י:

רבינו גרשום

מספרי לה"ר הן: אבק לשון הרע. ולא ממש: רוב עונות הן בגזל. שמכובין במשא ומתן ומשקרין: הכל כמנהג המדינה. שאם נוהגין לעשות פשוט ונשאו מקושר פסול או מקושר ועשאו פשוט פסול. מדקתני רשב"ג אומר הכל כמנהג המדינה מכלל דת"ק ליח ליה מנהג המדינה. (ג) מדקתני שפוט שכתבו עדיו מאחריו ומקושר שכתבו עדיו מתוכו שניהן פסולין אלא כל אחד צריך להיות כתיקונו. כך פ"ל דבכל מקום צריך להלך אחר מנהגו ואם שינה פסול: אמר רב אשי. ודאי לתרוייהו סבירא להו הכל כמנהג המדינה ובאתרא דנהיגי פשוט ואמר ליה לסופר עביד למלוה פשוט בר' קפידא הוא ופסול הוא לדברי הכל והוי כמלוה על פה ואינו טורף בו לקוחות: ת"ק סבר. אע"ג דנהיגי ההוא אתרא כתרוייהו אי האי אי האי ואמר ליה עביד לי פשוט ועבד ליה מקושר מקפיד הוא שאינו רוצה שישנהו וכשישנהו פסול. ומר סבר רשב"ג כיון דנהיגי כתרוייהו מראה מקום הוא לו דהאי דקאמר ליה לעשות פשוט לאו משום דוקא קאמר ליה אלא הכי קאמר ליה עביד ליה פשוט קסבר משום דלית ליה שיהא ואם עבד ליה מקושר הכי נמי דניחא ליה הואיל והיינו נמי מנהג המדינה: אם הטעה לשבח הרי זו מקודשת. המקדש ואמר לה על מנת שאני לוי ונמצא כהן על מנת שאני עני וקבלה עליה ונמצא עשיר היינו טעות לשבח הרי מקודשת היא משום דמראה מקום הוא לה דכיון דנתרצתה להתקדש לו בכל דהו כל שכן דנתרצתה לשבח: וקבלו במקום אחר פסול. משום דלא שויא שליח לקבלה אלא בההוא מקום פלוני דקפידא הוא דבההוא אתרא לא איכפת לה אם תתזל דידעי דהיא גרושה ובדוכתא אחריתא לא ניחא לה להתבזות לפני בית דין. ור' אליעזר דמכשיר סבר דמראה מקום היא לו דכסברה היא שימצאנו לבעלה באותו מקום להכי אמרה ליה במקום פלוני ואם מצאו במקום אחר הכי נמי דניחא לה: הואיל ובעלמא כשר. דכל גט פשוט בשני עדים כשר: הכא נמי. במקושר בשני עדים כשר קס"ל דפסול. פשוט דבעד

מה